

UVODNE BESEDE

Tisti, ki spremljamo globalne razvojne cilje na področju izobraževanja, se lahko strinjamo, da je to obdobje zelo intenzivno. Po podatkih International Council for Adult Education (ICAE) je več kot 775 milijonov odraslih, ki ne znajo brati in pisati, 64 odstotkov teh so ženske, kar pomeni, da smo še vedno pred ključnimi izzivi. Informacije o pobudi Izobraževanje za vse (EFA) in o razvojnih ciljih tisočletja lahko najdete na spletni strani: <http://educationpost2015icae.wordpress.com/>.

V tej številki vam posredujemo sveže informacije o dogajanju in poročamo o aktualnih dogodkih. Pišemo o izvedbi volilne skupščine, na kateri smo dobili novo vodstvo društva. Prepričani smo, da bo novo vodstvo še naprej uspešno širilo glas izobraževalcev odraslih v družbi in spodbujalo nadaljnje sodelovanje med ključnimi akterji. Seznanjamo vas z razpravo 'Prelomni časi in dileme izobraževanja andragogov in izobraževalcev odraslih'. Na kratko predstavljamo novo predsednico Andragoškega društva Slovenije Ido Srebotnik, ki jo vsi dobro poznamo. Seznanjamo vas z izvoljenimi člani izvršnega odbora in organov ADS v naslednjem mandatu. Pišemo o dogajanju na sestanku stalne skupine za evropske kazalnike v izobraževanju.

Dodajamo aktualni povzetek z generalne skupščine Evropskega združenja izobraževalcev odraslih (European Association for Adult Education – EAEA) in konference Izzivi in priložnosti za izobraževanje odraslih, ki je potekala v Leichestru v Veliki Britaniji. Predstavljamo dva nova častna člana društva.

Prijetno branje vam želim in lep pozdrav do jeseni.

Mag. Darja Zorko Mencin, odgovorna urednica (darja.zorko@gmail.com).

LETNA SKUPŠČINA ADS

Letna skupščina ADS, ki je bila volilna, je bila v ponedeljek, 6. junija 2013 v prostorih Zavoda za izobraževalne in kulturne dejavnosti BOB, Ljubljana, Robbova 15.

Predsednik IO ADS, dr. Zoran Jelenc, je predstavil **Poročilo o delu ADS za obdobje 2009 do 2012**. Podal je kratek pregled dejavnosti, ki jih je opravilo društvo v tem mandatnem obdobju in na koncu dodal še nekaj iztočnic za delo društva v prihodnje.

Delo komisij in sekcij je potekalo z različno intenziteto, odvisno je bilo pretežno od aktivnosti vodstva komisij in sekcij in tudi od aktualnih razmer in potreb, zunanjih pobud, spodbud in finančnih možnosti.

Velik delež članov je neaktiven, se ne odziva na pobude in dejavnosti društva in ne plačuje članarine. Ob koncu tega mandata šteje ADS 195 članov – 182 individualnih in 13 kolektivnih. Ugotovljeno je staranje članstva in poudarjeno je, da je pridobivanje novih, mlajših in zaposlenih članov pomembna naloga v prihodnjem mandatu.

Veliko pozornosti je bilo namenjene sistemskim vprašanjem, kjer je bilo realiziranih veliko aktivnosti. Vodstvo društva si je ves čas intenzivno prizadevalo vplivati zlasti na odgovorne

organe Ministrstva za izobraževanje in šport, da bi področje izobraževanja odraslih sistemsko ustrezno uredili.

Organizacija srečanj, posvetov, konferenc in sestankov je ključna dejavnost ADS in v obravnavanem obdobju so bila organizirane in izpeljane številne razprave o različnih vsebinah.

Z glasilom ADEES je dobro poskrbljeno za informiranje članov društva; obveščanje poteka tudi na druge načine (po e-pošti, preko spletne strani ADS).

Komisija za mednarodno sodelovanje je imela težave, ker so se na vodstvenem položaju izmenjale tri voditeljice; v prihodnje bo Komisijo vodila mag. Zvonka Pangerc Pahernik.

Še vedno nismo uspeli razviti družabne dejavnosti društva, čeprav smo si prizadevali, da bi zaživela. Že dogovorjeno strokovno ekskurzijo na Madžarsko smo morali odpovedati zaradi zelo slabega odziva in nemotiviranosti članov.

Finančno stanje društva je odvisno predvsem od tega, ali nam uspe pridobiti denar za predlagane naloge in projekte od MIZŠ. Na sedežu društva – v prostorih ACS – imamo ugodne razmere in možnosti za delo in delovanje društva, za kar se zahvaljujemo vodstvu ACS.

Ugotovljeno je bilo, da je bilo poslovanje društva zakonito; sredstva so se porabila gospodarno; poslovanje društva v letu 2012 je bilo pozitivno.

IO ADS je na svoji 10. seji, dne 28.3.2013, sklenil, da se za nova častna člana ADS imenuje prof. dr. Dušana Savičevića in Lučko Lešnik.

Na skupščini so bili razrešeni predsednik dr. Zoran Jelenc, člani in članice Izvršnega odbora in drugih organov društva v obdobju 2009-2013.

Prisotni na skupščini so soglasno izvolili predlagano listo kandidatov za organe ADS v naslednjem mandatu, za predsednico društva je bila soglasno izvoljena Ida Srebotnik.

Izvoljena predsednica je podprla predlagane iztočnice dosedanjega predsednika dr. Zorana Jelenca za delo in aktivnosti v naslednjem mandatu.

Podprla je delovanje komisij in sekcij tudi v bodoče. Izpeljala bo čimprejše srečanje s predsedniki, kjer se bodo seznanili s problematiko delovanja posameznih komisij in sekcij in dogovorili o nadaljnjem delu.

Po njenem mnenju je ena od pomembnih prihodnjih nalog pridobivanje novih, mlajših članov društva, poudarila je tudi pomen navezovanja osebnih stikov s potencialnimi člani.

Nada Klučar (nada.klucar@guest.arnes.si).

IZVOLJENI ČLANI IZVRŠNEGA ODBORA IN ORGANOV ADS V NASLEDNJEM MANDATU

1. Člani IO ADS (7 članov):

dr. Dušana Findeisen, Univerza za 3. življenjsko obdobje

Nada Klučar, ADS

dr. Sabina Jelenc Krašovec, FF

mag. Klavdija Markež, LU Ptuj
Almira Piriš, Posoški razvojni center
Ida Srebotnik, Društvo organizacij za izobraževanje odraslih v SŠ - DOIO
Natalija Žalec, ACS.

Za predsednico IO ADS je bila izvoljena Ida Srebotnik. Funkcijo tajnice ADS bo opravljala Nada Klučar.

2. Člani nadzornega odbora ADS (3 člani).

Stanislava Debevec, ADS
mag. Andrej Sotošek, ACS
Raduška Žepič

3. Člani častnega razsodišča ADS (3 člani + 3 nadomestni člani):

mag. Peter Beltram, ACS
Štefan Huzjan, ADS
Sonja Klemenčič, ADS
Jelica Pegan Stemberger, ADS
Breda Podboj, ADS
Marija Vrtačnik, UŽŽO Velenje

Nada Klučar (nada.klucar@guest.arnes.si).

IZTOČNICE ZA RAZMISLEK O NADALJNJEM DELU ADS

1. V naših projektih, ki zadevajo upravljanje na področju izobraževanja odraslih 'Izobraževanje odraslih v lokalni skupnosti' in 'Izobraževanje odraslih kot področje medresorskega usklajevanja' ter v javni razpravi 'Kdo in kako naj upravlja izobraževanje odraslih v Sloveniji' smo sprejeli stališča in dali predloge za ureditev tega področja sistemskega urejanja; posredovali smo jih MIZKŠ in tudi drugim političnim in strokovnim subjektom. Z nenehno aktivnostjo in vztrajnostjo si je treba prizadevati, da bi jih postopno realizirali.
2. Podobno velja za ugotovitve in predloge s posveta 'Andragog pri izvajanju učenja in izobraževanja odraslih s posebnimi potrebami'; z njimi želimo spodbuditi razvoj izobraževanja odraslih pri delu z osebami s posebnimi potrebami, ki je zdaj sistemsko zastavljeno.
3. Strokovne razprave in pogovori morajo postati stalnica delovanja ADS, v kateri bi se moralo vsak mesec zgoditi vsaj eno strokovno srečanje članov. Delo Komisije za strokovne razprave in pogovore je potrebno intenzivirati, to komisijo pa okrepiti z novimi člani, ki bodo pripravljene s prostovoljnim delom udeležati sprejeti program.
4. Nadaljevati je treba nekatere projekte, s katerimi so bile dane podlage za razvoj posameznega področja izobraževanja odraslih, a ugotovitve niso bile ustrezno operacionalizirane in prenesene v prakso. Takšna projekta sta: 'Inkluzivno izvajanje izobraževalnih programov za odrasle s posebnimi potrebami' in 'Pravičnost v izobraževanju odraslih'.
5. Potrebno je nadaljevati s prizadevanji za pripravo nove zakonodaje, pri kateri bi upoštevali specifičnost področja izobraževanja odraslih in uveljavili temu ustrezno in celovito zakonsko rešitev, ki bi upoštevala vsa področja izobraževanja odraslih.
6. ADS mora nadaljevati s prizadevanji za izboljšanje vloge in položaja izobraževanja odraslih pri visokošolskem izobraževanju, ki so bila po uspešnih pogovorih z rektorjem ljubljanske univerze in z direktorjem Direktorata za visoko šolstvo pri Ministrstvu za visoko šolstvo,

- znanost in tehnologijo zaradi izrednih parlamentarnih volitev in zamenjave vodstva na ministrstvu prekinjana.
7. Treba je najti možnosti za pripravo in izdajo publikacije z delovnim naslovom 'Srečanja spominov'. Gre za spomine ljudi, pretežno častnih članov ADS, ki so s svojim delovanjem v različnih obdobjih orali ledino in krojili razvoj andragogike in izobraževanja odraslih v Sloveniji.
 8. Ne smemo opustiti prizadevanja za ustanovitev krovne asociacije za izobraževanje odraslih v Sloveniji. Če in dokler še ni možnosti za ustanovitev takšne asociacije je treba izrabiti vsako priložnost za sodelovanje z drugimi asociacijami s področja izobraževanja odraslih in skupno reševanje odprtih in nerešenih vprašanj, zlasti na področju sistemskega urejanja izobraževanja odraslih (upravljanje, vzpostavitev omrežja javnih zavodov in javne službe za izobraževanje odraslih, financiranje itn.).
 9. Nadaljevati je treba razvijanje komisij in sekcij ADS. Spodbuditi delovanje tistih komisij in sekcij, ki doslej še niso dovolj zaživele. Pri tem bi zlasti navedel Sekcijo za izobraževanje odraslih v prostovoljskih organizacijah, ki ima zelo pomembno področje razvijanja izobraževanja odraslih.
 10. V Sekcijo za odrasle osebe s posebnimi potrebami, kjer je zdaj zastopana predvsem ciljna skupina oseb z motnjo v duševnem razvoju, je treba postopoma vključiti tudi predstavnike drugih ciljnih skupin odraslih oseb s posebnimi potrebami (telesno ovirani, slepi in slabovidni, gluhi in naglušni, osebe z možganskimi poškodbami itn.).
 11. Društvo mora nameniti več pozornosti razvoju družabnih dejavnosti in realizirati kak projekt s tega področja., npr. strokovni in študijski obisk v tujini.
 12. Če bo IO ADS sprejel predlog, da se poleg imenovanja častnih članov vpelje podeljevanje priznanj za posebne zasluge na področju izobraževanja odraslih in andragogike in bomo ta priznanja poimenovali po slovenskem pedagogu Karlu Ozvaldu, bi lahko ta priznanja podeljevali na prireditvi, ki bi jo poimenovali 'Dnevi Karla Ozvalda'.
 13. Pri individualnem članstvu ugotavljamo premajhen priliv novih članov, predvsem mlajših in zaposlenih. Ker se povečuje število upokojencev, se članstvo v povprečju stara, to pa nas lahko skrbi, saj društvo s tem ne spreminja le svoje sestave, temveč se tudi odmika od vprašanj, s katerimi se ukvarja delovno aktivna populacija.
 14. Ko smo v letu 2010 vpeljali možnost kolektivnega članstva, smo v sorazmerno kratkem času pridobili 13 kolektivnih članov, potem pa se število kolektivnih članov skorajda ni več povečevalo, zdaj pa se je zmanjšalo, ker so nekateri člani izstopili. Vzrok izstopanja članov je sicer lahko to, da so organizacije v večjih finančnih težavah kot so bile in skušajo zmanjševati svoje izdatke, lahko pa je tudi to, da ADS ne zadovoljuje dovolj njihovih interesov in potreb.
 15. Velik del članstva je neaktiven in tudi ne izpolnjuje članske obveznosti – plačevanja članarine. S spodbujanjem k večji aktivnosti in opomini nismo dosegli veliko, radikalno črtanje iz seznama članov bi precej zmanjšalo število članov. Potrebni bi bili ukrepi, s katerimi bi bolj povezali članstvo z dejavnostmi društva. To bi zahtevalo povečano dejavnost organov društva, ki bi se morali na tak način bolj približati interesom in potrebam članov.
 16. Študenti, ki so podpisali izjavo o včlanitvi v ADS, se niso odzivali na pozive k dejavnostim. To nas je navajalo k razmišljanju, da bi sekcijo študentov ukinili. Ob srečanju s člani Društva študentov pedagogike na Filozofski fakulteti pa so pokazali interes za sodelovanje z ADS; ugotovili smo, da bi se nam pridružili kot kolektivni člani, ki bi bili oproščeni plačevanja članarine.

Dr. Zoran Jelenc
(iz poročila o delu ADS 2009-2013)

RAZPRAVA 'PRELOMNI ČASI IN DILEME IZOBRAŽEVANJA ANDRAGOGOV IN IZOBRAŽEVALCEV ODRASLIH'

Dne 6. junija 2013 je Andragoško društvo Slovenije v prostorih Zavoda za izobraževalne in kulturne dejavnosti BOB, Ljubljana, izpeljalo strokovno razpravo z zgornjim naslovom.

Poglavitni cilj razprave je bil spoznati in prepoznati ključne izzive o izobraževanju andragogov in drugih izobraževalcev odraslih, osrednja vprašanja, ki smo si jih zastavili v razpravi pa so bila: na kaj se lahko stroka/izobraževalec opre v teh časih; kje so največje pasti sedanjega razvoja izobraževanja odraslih; kakšno je poslanstvo andragogov danes; ali imamo razvito profesionalno identiteto?

Iz živahne in vsebinsko bogate razprave lahko stališča in predloge povežemo v naslednje vsebinske sklope: identiteta andragoga in andragogike; institucije in programi; potrebe; strokovna srečanja.

1. Identiteta andragoga

- Še zmeraj ni povsem jasna. Kdo je andragog? Kako se razlikujeta pojma 'andragog' in 'izobraževalec odraslih'?
- Razlago lahko iščemo v tem, da v Sloveniji do zdaj ni bilo uradnega visokošolskega naziva 'andragog', čeravno obstaja znanstvena disciplina 'andragogika' in so v visokošolskih programih andragoški predmeti; zdaj novi programi na Oddelku za pedagogiko na Filozofski fakulteti dajejo diplomantom naziv 'dipl. andragog'.
- Terminologija opredeljuje dva izraza: 'andragog' – to je strokovnjak z visoko strokovno izobrazbo ali specializacijo, usposobljen za andragogiko in izobraževanje odraslih, in 'andragoški delavec' – strokovnjak, ki dela v izobraževanju odraslih, a za to delo nima javno priznane stopnje izobrazbe ali specializacije iz andragogike.

2. Identiteta andragogike

- Razpravljalci so obravnavali predvsem vprašanja strokovne identitete andragoga in/ali 'izobraževalca odraslih' z zornega kota njegovih osebnih značilnosti in dejavnosti. Takšen poudarek je dajal tudi naslov razprave – 'Prelomni časi in dileme izobraževanja andragogov in izobraževalcev odraslih'. Andragogi pa potrebujemo tudi drugo, družbeno identifikacijo, s katero se določa položaj in vloga izobraževanja odraslih v družbi; v tem smislu bi morali naslov razprave razširiti ali pa mu dodati podnaslov "Prelomni časi in dileme izobraževanja odraslih".
- Primeri – npr. na področju zakonodaje (obrnava ZOFVI kot skupnega krovnega zakona, ki izhaja iz značilnosti in potreb vzgoje in izobraževanja otrok in mladine), upravljanja (izobraževanje odraslih podrejeno upravljanju za potrebe otrok in mladine in šol), omrežja institucij in programov (zapostavljenost vprašanja javnega omrežja in službe za izobraževanje odraslih); pri obravnavanju oseb s posebnimi potrebami namenjamo pozornost le otrokom, kot da odrasli ne potrebujejo specialne in rehabilitacijske obravnave – kažejo, da smo se izobraževalci odraslih v praksi (pre)hitro pripravljeno odpovedati načelu o enakovrednosti in enakopravnosti področij v vzgoji in izobraževanju (praviloma pristajamo na prednostni položaj pedagogike ter izobraževanja otrok in mladine) in s tem tudi pristajamo na marginalno vlogo in položaj izobraževanja odraslih.
- Doseči je treba ustrezno družbeno identiteto andragogike in izobraževanja odraslih.

3. Institucije in programi

- Fakultete, ki organizirajo izobraževanje andragogov in izobraževalcev odraslih ali izvajajo programe z andragoškimi vsebinami, bi se morale stalno povezovati in usklajevati glede svojih programov in dejavnosti.
- Fakultete in visokošolske institucije se morajo povezovati s prakso; nekateri profesorji to poskušajo, kolikor je mogoče v danih razmerah (navedbe predstavnic Oddelka za pedagogiko in andragogiko FF); takšno povezovanje jim omogoča, da profesorji bolje (v

živo) spoznavajo potrebe prakse, omogoča pa tudi participacijo študentov pri načrtovanju in izpeljavi programov.

- Na fakultetah, ki izobražujejo andragoge, bi morali poleg vsebin, ki sestavljajo programe za pridobitev formalne izobrazbe (diplome, specializacije), ponuditi tudi programe neformalnega izobraževanja (spopolnjevanja).
- Študentom andragogike bi morali v programih predstaviti izvire andragoškega znanja iz del znanih (antičnih) filozofov.
- Zdajšnje programe za pridobitev pedagoško-andragoške izobrazbe bi bilo treba kritično proučiti in jih na podlagi ugotovitev ustrezno organizirati; njihov namen ne bi smel biti le to, da služijo udeležencem bolj ali manj le za pridobitev formalnega izkaza, ki ga zahteva zakon.
- Na Pedagoških fakultetah bi morali študenti imeti možnost, da vpišejo andragogiko vsaj kot izbirni predmet.
- V institucijah za izobraževanje odraslih bi morali vsakih pet let zaposliti mladega sodelavca; ta bi v institucijo vnesel novo, sveže znanje.

4. Potrebe

- Izobraževalci odraslih bi poleg andragoškega in pedagoškega znanja morali dobiti tudi nespecično (dodatno) znanje iz drugih strok (psihologija, sociologija, filozofija itn.); Takšne vsebine so npr.: razvoj človeških virov; izobraževanje in kariera; kariera učitelja; transakcijska analiza; nevrolingvistično programiranje, skupinska dinamika in vodenje skupine, itn.
- Potrebno bi bilo opraviti analizo vsebin visokošolskega izobraževanja.
- Za ugotavljanje potreb pri delu izobraževalcev odraslih bi bilo potrebno izhajati iz 'profila andragoga'.

4. Strokovna srečanja

- Razprava je pokazala, da so strokovna srečanja, kakršno je to, na katerem zdaj razpravljamo, nujno potrebna in bi jih bilo treba večkrat organizirati.
- ADS naj organizira 'skupine za pretok znanja' (izraz je uporabila Nives Ličen); v njih naj sodelujejo tudi študentje.
- Razpravljalci podpirajo predlog, da se vsako leto organizirajo dnevi izobraževalcev odraslih (po predlogu IO ADS naj bi se imenovali Dnevi Karla Ozvalda).
- Na pedagoško-andragoških dnevih, ki jih vsako leto organizira Oddelek za pedagogiko in andragogiko na Filozofski fakulteti, je treba dati večji poudarek andragogiki.
- Potrebno bi bilo vnovič sklicati posvet o terminologiji na področju izobraževanja odraslih. Ob tem je bilo izraženo tudi mnenje, da je lahko posvet sicer koristen, a da bi se bilo treba terminologije lotiti z raziskovalnim projektom.

Dr. Zoran Jelenc

IDA SREBOTNIK - NOVA PREDSEDNICA ANDRAGOŠKEGA DRUŠTVA SLOVENIJE

Na zadnji volilni skupščini Andragoškega društva Slovenije, ki je potekala dne 6. junija, je bila za novo predsednico društva izvoljena Ida Srebotnik. V roke je prevzela »krmilo« društva od dolgoletnega predsednika dr. Zorana Jelenca, ki je v mnogočem prispeval, da je društvo dobro prepoznano in uveljavljeno v strokovnih krogih, tudi tam, kjer se kroji usoda systemske umeščenosti izobraževanja odraslih in pogojev za njegov razvoj. Mislim, da je tudi to priložnost, da se mu zahvalimo za njegov trud, vztrajnost in strokovno vizionarstvo!

Vrline, ki smo jih cenili pri dosedanjem predsedniku, so v veliki meri tudi vrline nove predsednice, tako da člani z zaupanjem gledamo v prihodnost in verjamemo, da se bo poslanstvo, ki ga ima naše društvo, uresničevalo tudi vnaprej. Ide Srebotnik ni potrebno posebej predstavljati, saj se je z dosedanjim delom vidno uveljavila v izobraževanju odraslih, ne samo v ožjem okolju, kjer je delala, temveč tudi na nacionalni ravni.

V nadaljevanju želim zapisati nekaj besed o njeni dosedanji poti. Ida Srebotnik prihaja s Koroške, čeprav je njena poklicna pot pretežno povezana z Ljubljano. Morda so ji prav koroške korenine vcepile primerno dozo vztrajnosti, doslednosti in brezkompromisnega zavzemanja za kakovostne strokovne rešitve v izobraževanju odraslih. Po začetnem delu pedagoginje je bila odločilna prelomnica na njeni poklicni poti zaposlitev v Izobraževalnem centru Ljubljanske banke. Izobraževalni center Ljubljanske banke je bil v obdobju desetih let, ko je bila tam zaposlena, med najbolj inovativnimi, razvijajočimi se centri za izobraževanje zaposlenih, ne samo v Sloveniji, temveč tudi v nekdanji skupni državi Jugoslaviji. Sodelavci tega centra so bili strokovni pionirji sodobnega izobraževanja zaposlenih. Ida je bila nosilka in pobudnica projektov, ki so prinašali številne novosti v izobraževanje zaposlenih. Nastali so programi usposabljanja in izpopolnjevanja za vodilne delavce, zlasti na področju osebnostnega razvoja. Še posebej odmeven projekt sta bila vsakoletna priprava in vodenje kviza, kjer so najboljši mladi bančni delavci tedanje Jugoslavije preverjali svoje poznavanje stroke. Nov izziv v razvoju andragoške prakse ji je po devetih letih dela v Izobraževalnem centru Ljubljanske banke omogočilo vodenje izobraževanja odraslih na Šolskem centru za pošto, ekonomijo in telekomunikacije, prejšnjem PTT srednješolskem centru v Ljubljani. Slabo razvito področje je pod njenim vodstvom iz nekaj oddelkov večerne šole v manj kot dveh letih prerastlo v razvit izobraževalni center, odprt zlasti za vse tiste projekte in novosti, ki zaposlenemu odraslemu približajo, olajšajo in naredijo pridobivanje znanja in učenje mikavno. S svojim delom in prepričljivostjo je dosegla, da se je uspešno razvilo sistematično usposabljanje zaposlenih v telekomunikacijah in na pošti, razvila je številne nove programe in k temu pritegnila tudi delodajalce.

Status izobraževanja odraslih ni bil enakovreden izobraževanju mladih, kar jo je spodbudilo, da se ves čas javno in dejavno zavzema za boljše sistemsko ureditev izobraževanja odraslih. Niso ji zadoščale le aktivnosti na lastni šoli, je ustanoviteljica in predsednica Društva za izobraževanje odraslih na srednjih šolah v Sloveniji, ki povezuje izobraževalce odraslih s skoraj vseh srednjih šol v Sloveniji in ki je pomembno prispevalo k izobraževanju in informiranju članstva ter postalo vpliven dejavnik pri urejanju vprašanj izobraževanja odraslih v srednjem šolstvu. Pogosto je sodelovala v strokovnih razpravah o sistemskem urejanju izobraževanja odraslih, še posebej si prizadeva za ureditev statusa izobraževanja odraslih na srednjih šolah. Bila je ali je še članica številnih komisij in odborov, ki so se ukvarjali z vprašanji izobraževanja odraslih, tudi Sveta RS za izobraževanje odraslih. Kritično in pronicljivo je stalno prisotna v pedagoškem tisku in časopisju. Ida Srebotnik je ves čas zelo aktivna tudi kot članica Andragoškega društva Slovenije, bodisi kot članica Izvršnega odbora društva bodisi kot članica ali voditeljica komisij. Redno je sodelovala v organizacijskih odborih za pripravo strokovnih posvetov, na teh je aktivno sodelovala kot delovna predsednica, vodja delavnic ali referentka.

Ta kratek pregled nekaterih aktivnosti Ide kaže, da je njena delovna pot vseskozi povezana z izobraževanjem odraslih in je vedno znala iz vsakdanje prakse razmišljati ter delovati sistemsko v korist in za razvoj celotnega področja. To je dobra popotnica za novo vlogo – vodenje Andragoškega društva Slovenije. Ida, želimo ti veliko uspehov in smo veseli, da si sprejela ta izziv!

Sonja Klemenčič, ADS (sonja.klemencic@acs.si).

ZAHVALA DOSEDNJEGA PREDSEDNIKA

Dragi in spoštovani kolegice in kolegi,

ob koncu mojega drugega mandata na položaju predsednika Andragoškega društva Slovenije se vam iskreno zahvaljujem za vaše sodelovanje v Izvršnem odboru in drugih organih društva.

Skupaj smo delovno preživeli osem let, nekateri od vas nekaj manj, in verjamem, da naše delo ni bilo zaman. Marsikaj smo želeli, nekaj tudi uspeli narediti, predvsem smo ves čas – bolj ali manj uspešno – opozarjali na to, kako naj se razvija izobraževanje odraslih v Sloveniji.

Nekateri boste še ostali na svojih funkcijah, pridružili se vam bodo na novo izvoljeni člani IO in organov v društva.

Želim vam uspešno delo v novem mandatu. Želim, da tisti, ki vodite komisije in sekcije, skupaj z menoj ostanete na teh položajih še naprej in poskušate začeto delo nadaljevati in nadgrajevati. Tisti, ki IO in druge organe društva zapuščate, se nam ob novih priložnostih spet in z enako voljo kot doslej pridružite.

V pričakovanju nadaljnega uspešnega razvoja društva in izobraževanja odraslih vas prijazno pozdravljam,

Zoran Jelenc

S SESTANKA STALNE SKUPINE ZA EVROPSKE KAZALNIKE V IZOBRAŽEVANJU

Evropsko sodelovanje na področju izobraževanja in usposabljanja že več kot desetletje ureja Odprta metoda koordinacije (Open Method of Coordination - OMC), ki pomeni mehak način reguliranja izobraževalne politike ob hkratnem upoštevanju načela subsidiarnosti. Metoda se uresničuje prek doseganja soglasja držav članic o skupnih ciljih evropskega izobraževanja, nazadnje zapisanih v programu **'Izobraževanje in usposabljanje 2020'**. Njeni pomembni dejavniki so kazalniki in ciljne vrednosti ('benchmarks') ter izmenjave primerov dobre prakse – v ta namen so bile ustanovljene delovne skupine strokovnjakov, prek študijskih obiskov pa je teklo vzajemno učenje ('peer learning'). Iz predstavnikov držav članic EU (tudi nekaterih drugih evropskih držav) je bila sestavljena tudi Stalna skupina za kazalnike in ciljne vrednosti. Avtorica članka sem članica te skupine že vse od leta 2003, zato imam priložnost od blizu spremljati razvoj evropske politike izobraževanja ter sodelovati pri njenem spremljanju, in sicer tako pri razvoju kazalnikov in ciljnih vrednosti kot tudi pri pripravi letnih poročil o napredku, v zadnjem letu preimenovanem v ['Monitor izobraževanja in usposabljanja 2012'](#).

Skupina se sestane dvakrat letno, zadnji sestanek je bil dne 3. in 4. junija v Bruslju. Dnevni red je vseboval že uveljavljeno poročanje agencij Evropske komisije (Eurostata, Eurydice, CRELL-a ter Cedefop-a) in OECD o njihovih dejavnostih in dosežkih. Eurostat si prizadeva izboljšati podatkovne vire, predvsem Anketo o delovni sili, katere izobraževalni del pridobiva na pomenu, Raziskavo o nadaljevalnem poklicnem izobraževanju in usposabljanju, Raziskavo o izobraževanju odraslih ter zbirko UOE o formalnem izobraževanju na vseh ravneh. Eurydice te podatke nadalje analizira in objavlja zanimive publikacije, lani na primer za naše področje zanimivo študijo **'Formalno izobraževanje odraslih'**. CRELL, Center za raziskovanje

vseživljenjskega učenja pri Skupnem razvojnem centru Evropske komisije v Milanu, se raziskovalno loteva prednostnih tem – v zadnjem času so: zaposljivost, jezikovne zmožnosti, socialni učinki zmožnosti odraslih. Organizacija za gospodarsko sodelovanje in razvoj – OECD pa izpeljuje ključne raziskave, kot so [PISA](#), TIMMS, PIRLS ter trenutno najbolj aktualna – [PIAAC](#) (Mednarodna raziskava o zmožnosti odraslih).

Na sestanku smo izvedeli, da bodo rezultati prvega kroga raziskave PIAAC objavljeni 8. oktobra 2013. Evropska komisija jih pričakuje z nestrpnostjo, saj bodo nedvomno vplivali na prihodnje politične usmeritve, ki že zdaj veliko pozornost namenjajo prehodu iz izobraževanja na trg dela, razkoraku med ponudbo in povpraševanjem po zmožnostih ter stalnemu izboljševanju zaposljivosti. Pri slednjem nekoliko kratkovidno dajejo prednost začetnemu in nadaljevalnemu poklicnemu izobraževanju in usposabljanju pred drugimi stebri učenja po Delorsu (učenje za biti in učenje za sobivati). Dokaz tega je, da so bile iz seznama ključnih šestnajstih kazalnikov izključeni tisti, ki zadevajo izobraževanje oseb s posebnimi potrebami, državljske zmožnosti, učenje učenja ter ustvarjalnost. Poimenovali so jih 'negativne prioritete', kar je tehnično sicer uveljavljen termin, kljub temu pa vzbuja sum, da ne gre zgolj za težave pri pridobivanju zanesljivih podatkov za ta področja, temveč tudi za odraz političnih (ne)prioritet.

S področja zaposlovanja se na naše področje že drugo leto seli metodologija JAF – **Joint Assessment Framework** (Skupni okvir za vrednotenje), ki pomeni, da je posamezen ključni kazalnik dodatno osvetljen s ciljnim podskupinami ter dodatnimi kazalniki. Prav kazalnik 'vključenost odraslih v vseživljenjskem učenju', ki je obenem tudi ena od osmih ciljnih vrednosti EU (do leta 2020 naj bi ta znašala po metodologiji, ki jo uporablja Eurostat, 15 %), je trenutno predmet implementacije JAF. Podatki bodo v prihodnje razčlenjeni po starostnih razredih, zaposlitvenem statusu, ravni dosežene izobrazbe ter spolu, dodatno pa jih bo pojasnjevalo šest kazalnikov, ki zadevajo vlaganja v izobraževanje, ovire, informativno-svetovalno dejavnost ter priložnostno učenje. Podatkovni vir zanje je večinoma **Anketa o izobraževanju odraslih**, za vlaganja pa podatki Eurostata, ki zajemajo predvsem vlaganje v formalno izobraževanje odraslih. Slednje le še potrjuje, da je sistem izobraževanja odraslih težko spremljati, saj ni zanesljivih podatkov o njegovem neformalnem delu.

Podrobneje so vsebine 35. sestanka Stalne skupine za kazalnike in ciljne vrednosti predstavljene v poročilu, ki je na voljo pri avtorici članka, do jeseni bo tej problematiki namenjena posebna podstran spletnih strani ACS. Naj vas ob tej priložnosti seznanim, da bo **'Monitor izobraževanja in usposabljanja 2013'** objavljen v zadnjem tednu v oktobru. Njegovo sedmo poglavje bo v celoti namenjeno predstavitvi zmožnosti odraslih (prikazani bodo rezultati PIAAC, med katerimi pa ne bo slovenskih, saj raziskavo v naši državi izvajamo zdaj) ter njihovemu vključevanju v vseživljenjsko učenje.

Mag. Zvonka Pangerc Pahernik, ADS (zvonka.pangerc@acs.si).

GENERALNA SKUPŠČINA EAEA - 5. JUNIJ 2013

Evropsko združenje izobraževalcev odraslih (European Association for Adult Education – [EAEA](#)) je letos organiziralo generalno (letno) skupščino v Leichestru v Veliki Britaniji. Najprej je vse prisotne pozdravila predsednica EAEA **Sue Waddington**, predstavnica NIACE. Sledil je pozdrav **Gine Ebner**, generalne sekretarke EAEA, ki je podala poročilo o vsebinski in finančni realizaciji programa v letu 2012. Predsednik Nadzornega odbora **Henk Hijink** je poročal o vsebinskem in

finančnem poslovanju EAEA v letu 2012. Vsi dokumenti so na voljo na spletnem naslovu:
<http://www.eaea.org/index.php?k=118722>.

Izvoljen je bil novi predsednik EAEA in 11-članski Izvršilni odbor. Kandidati so se predstavili, izpostavili pričakovanja in lastni prispevek ob izvolitvi. Vse o izvoljenih kandidatih si lahko preberete na [spletni strani EAEA](#).

Dosedanja podpredsednika EAEA, **Uwe Gartenschleger** in **Katarina Popović**, sta predstavila ključne naloge in cilje EAEA v naslednjih dveh letih na področju:

- zastopanja in predstavljanja članic na evropski ravni,
- priprave in organizacije dogodkov in usposabljanja,
- sodelovanja v projektih EU,
- publicistične dejavnosti.

Sledilo je delo v štirih skupinah (temah), in sicer:

1. Kako izboljšati servis EAEA za članstvo?
2. Izobraževanje odraslih v času krize – razvoj politik,
3. Izobraževanje odraslih v času krize – osnovne skupne strategije in cilji (dejavno sem se vključil v delo te tretje skupine),
4. Izobraževanje odraslih v času krize – predlogi za prihodnost.

Po zaključku je **Gina Ebner** predstavila rezultate dela v skupinah s ključnimi priporočili. Objavljeni bodo v poročilu, skupaj z ostalimi zaključki generalne skupščine.

V času večerje je potekala uradna predstavitev dobitnika Grundtvig priznanja EAEA za odlične dosežke na področju izobraževanja odraslih za leto 2013 (EAEA Grundtvig Award Excellence in Adult Education). Letošnjo nagrado je prejel projekt FILM-IN in koordinatorica Jone Cesnaite iz Litve.

Informacije o projektu so na voljo na spletnem naslovu:
<http://www.eaea.org/news.php?aid=118797&k=-3&d=2013-06>.

Mag. Andrej Sotošek, direktor ACS (andrej.sotosek@acs.si).

KONFERENCA IZZIVI IN PRILOŽNOSTI ZA IZOBRAŽEVANJE ODRASLIH

Konferenco je organiziral Nacionalni inštitut za nadaljevalno izobraževanje odraslih (National Institute for Continuing Adult Education – NIACE) v Leichestru v Veliki Britaniji, zato je prisotne uvodoma pozdravil **David Hughes**, vodja Izvršilnega odbora NIACE.

Kot prvi plenarni govorec je nastopil novi predsednik EAEA **Per Paludan Hansen** s prispevkom **Izobraževanje odraslih v času krize: zakaj je to več kot ekonomija**. Spregovoril je o izzivih EAEA in izobraževanja odraslih v času krize. Izpostavil je nadaljnje delo in kakovost na prednostnih področjih dela v naslednjem dvoletnem obdobju, kot so:

- nadaljevanje dejavne vloge in strokovne razprave pri procesu zaključevanja programa Erasmus za vse ter ustrezne umestitve ključnih prednosti izobraževanja odraslih:

temeljne zmožnosti, vrednotenje, kakovost, profesionalizacija učiteljev in drugih strokovnjakov, participacija, promocija;

- aktivno državljanstvo, solidarnost, inkluzija;
- pospešeno vključevanje in dejavna vloga civilne družbe in nevladnih organizacij;
- krepitev ideje, da je izobraževanje odraslih v času krize eno izmed orodij za njeno premagovanje, ne pa razkošje;
- zagotavljanje transparentnosti in učinkovitosti izobraževanja odraslih ter dokazovanje prednosti in rezultatov le-tega;
- dejavno sodelovanje in zastopanje interesov članic pri pripravi nove Agende na področju izobraževanja odraslih v novi perspektivi.

Tapia Savaala, vodja Sektorja za poklicno izobraževanje in izobraževanje odraslih pri Evropski komisiji, je predstavil prispevka: **Povezanost izobraževanja odraslih in Evropskega leta državljanov 2013**. Izpostavil je zelo močno usmeritev na področje temeljnih zmožnosti in strokovnih kompetenc, zaposljivosti, konkurenčnosti, odpiranja novih delovnih mest, razvoja terciarnega izobraževanja. Vzroki za to so v izrednem porastu stopnje brezposelnosti (predvsem mladih in starejših), migracije, v demografskih podatkih in strukturni brezposelnosti. Potrebne so reforme poklicnega izobraževanja in izobraževanja odraslih, a so velike posebnosti med državami. Pripravlja se nova Agenda na področju izobraževanja odraslih. V njej bo treba natančno operacionalizirati prednosti in dejavnosti v smislu učinkovitosti in kakovosti dela ter merljivih rezultatov in koristi. Potrebno je razrešiti vprašanje financiranja izobraževanja odraslih. Cilj je pridobiti pet odstotkov od celotnega financiranja izobraževanja za potrebe izobraževanja odraslih. Problem je, da ni kakovostnih podatkovnih baz in statističnih spremljav prek Eurostata. Potrebno je dodatno izobraževanje odraslih na področju temeljnih zmožnosti in aktivnega državljanstva na individualni praktični ravni, s čimer bi krepili evropsko državljanstvo.

Jim Crowther, predavatelj na univerzi v Edinburgu, je predstavil temo z naslovom **Splošno izobraževanje, moč in demokracija**. Uvodoma je izpostavil in razčlenil vse vidike današnje krize: socialni, politični in kulturni vidik. Poudaril je, da je ta kriza kriza demokracije, ki vsebuje tako ekonomsko dimenzijo, globalizacijske spremembe, svetovno dimenzijo vladanja, dimenzijo družbenega prostora. Predstavil je primer prakse in izkušenj na Švedskem in Škotskem. V primeru Švedske je izpostavil primer zgodovinske tradicije in razvoja splošnega ljudskega izobraževanja. Razvijal se je politično neodvisno, socialno naravnano in profesionalno prek ljudskih visokih šol in študijskih krožkov. Razvijal je pedagoško-andragoški vidik strokovnjakov. Pri primeru Škotske je poudaril politiko individualne svobode, razvoj področja vrednot in inštitucij v povezavi s prakso.

Po odmoru je sledilo delo v štirih delovnih skupinah. Na voljo so nam bile naslednje skupine:

1. Učenje veščin za aktivno državljanstvo in zaposljivost (primera dobre prakse iz VB in Portugalske),
2. Migracije, manjšine in izobraževanje odraslih (primera dobre prakse iz Španije in VB),
3. Izobraževanje odraslih kot orodje za gradnjo evropske solidarnosti (primera dobra prakse iz Nemčije in Italije),
4. Vloga izobraževanja odraslih in demokratične obveznosti (primera dobre prakse iz Švedske in Romunije).

Dejavno sem sodeloval v dveh delavnicah, in sicer prvi in tretji:

- v prvi delavnici je **Marta Triguero Pastor** predstavila organizacijo za razvoj, socialne dejavnosti in humanitarno pomoč – združenje Movimiento por la Paz in njihov projekt

MPDL, ki vključuje usposabljanje, svetovanje in mediacijo na delovnem mestu s ključnim ciljem načrtovanja aktivnosti za delovno integracijo. **Fiona Aldridge** iz NIACE je predstavila rezultate njihovih raziskav na področju veščin za aktivno državljanstvo in zaposljivost; izpostavila je sodelovanje vlade na področju vajeništva, pogodbenega dela mladih, študijskih programov, usposabljanja trenerjev, sodelovanja z lastniki podjetij, na drugi strani pa je poudarila zahtevo zaposlovalcev po mehkih znanjih in veščinah in temeljnih kompetencah;

- v drugi delavnici je **Valentina La Terza** predstavila združenje ARCI v Italiji, ki je neodvisno združenje za promocijo socialnih in državljskih pravic; ARCI klubi organizirajo seminarje, dogodke, dejavnosti na področju glasbe, gledališča in filma, jezikovne tečaje, razprave, podporo za migrante, dejavnosti za otroke in starejše ter skrbijo za lastni razvoj udeležencev, hkrati razvijajo aktivno državljanstvo, prizadevajo si za razumevanje lastnih in socialnih sprememb in stila življenja; **Lisa Freigang** z Inštituta za mednarodno sodelovanje iz Nemčije je predstavila projekt **Družbeni dialog**; projekt so izvedli na 50 ljudskih univerzah po vsej Nemčiji, cilj je bil začetek razprave o nemški prihodnosti med odraslimi z različnih okolij in oblikovalci politik; na zaključni prireditvi so bili predstavljeni predlogi državljanov, ki so se oblikovali v teh razpravah.

Programa smo zaključili s plenarnim predavanjem **Roberta Fryerja**, predsednika Campaign for Learning v VB in člana Izvršilnega odbora NIACE, z naslovom **Zmožnosti, državljanstvo in izobraževanje odraslih**. Izpostavil je emancipacijo v družbi na vseh področjih: družina, šola, delovno mesto, lokalno okolje in obravnava človeka kot človeka. Vse to je treba vnesti v novo Agendo, ker živimo v družbi tveganja na vseh področjih: tehnološkem razvoju, globalizaciji, migracijah, socialnih gibanjih, izključevanju. Z aktivnim državljanstvom, novimi znanji, zmožnostmi, vrednotami, ključnimi socialnimi kompetencami mora imeti vsak človek možnost razvoja svojih sposobnosti.

Vse predstavitve in poročila bodo dostopna tudi na spletnih naslovih EAEA in spletni strani NIACE.

Mag. Andrej Sotošek, direktor ACS (andrej.sotosek@acs.si).

DVA NOVA ČASTNA ČLANA ADS

Skupščina ADS je proglasila in nagradila z aplavzom dva nova častna člana ADS, to sta:

Prof. dr. Dušan Savičević

Je eden najvidnejših, če ne najpomembnejši nosilec jugoslovanske andragogike, s čimer si ga lahko na nek način lastimo tudi Slovenci, ki smo v času njegove največje aktivnosti pripadali isti državi. Tudi zaradi njegove obsežne in vrhunske strokovnosti in znanstvenih dosežkov sta se uspešno razvila in razvijala andragogika na Univerzi v Ljubljani in izobraževanje odraslih Sloveniji.

Ko pregledujemo njegovo delo, je treba na prvem mestu omeniti, da mu je edinemu na univerzah nekdanje Jugoslavije uspelo ustanoviti samostojno in močno katedro za andragogiko z več kot desetimi redno zaposlenimi visokoškolskimi učitelji. Ustvaril jo je na beograjski filozofski fakulteti.

Dušan Savičević je vsestranski raziskovalec andragogike kot znanosti in univerzitetne discipline. Svoje znanstvene ugotovitve je objavil v velikem številu znanstvenih monografij in drugih del, ki jih je objavljajal od leta 1961 dalje in jih, kljub visoki starosti 86 let, še zmeraj objavlja. V njih je obravnaval domala vsa področja andragogike, to pa so: filozofske podlage, zgodovina in razvoj ter sodobna pojmovanja andragogike; metode pri izobraževanju odraslih; sistem izobraževanja odraslih v Jugoslaviji; povratno izobraževanje; koncepcija izobraževalnih potreb v andragogiki; problemi integracije pri izobraževanju odraslih; narava in značilnosti interesa v andragogiki, izobraževanje za življenje v družini; učenje in staranje; metodologija raziskovanja in primerjalna andragogika ter mednarodni okvirji andragoških idej; vseživljenjsko izobraževanje; učeča se družba.

Vodil je številne teoretične in razvojne projekte doma in v tujini, aktivno sodeloval pri delu nacionalnih in mednarodnih konferenc in srečanj, bil sodelavec UNESCA, OECD-ja in Sveta Evrope, član uredništev domačih in mednarodnih revij, bil gostujoči profesor v številnih tujih univerzah, obiskal je andragoške ustanove na vseh kontinentih – skratka svetovljan na našem področju. Na izobraževanje odraslih in andragogiko je vplival tudi kot član Zveze andragoških društev Jugoslavije, kjer smo se slovenski andragogi redno srečevali z njim in bili deležni njegovega bogatega znanja,

Vse to so podatki, ki opravičujejo in utemeljujejo našo odločitev, da ga s ponosom štejemo za častnega člana Andragoškega društva Slovenije.

Lučka Lešnik

Poklicna pot Lučke Lešnik dokazuje redko pripadnost novinarskemu poklicu in pri tem zlasti strokovnemu področju izobraževanja. Že med študijem pedagogike in sociologije na Filozofski fakulteti v Ljubljani se je preživljala z novinarskim delom, in že tedaj se je posebej zanimala za izobraževanje odraslih, čeprav je bila takrat andragogika pri nas še na začetku razvoja. V svojem diplomskem delu je raziskovala izobraževanje v tretjem življenjskem obdobju, kar je gotovo vplivalo, da je bila med pobudniki Univerze za tretje življenjsko obdobje.

Sodelovanje s časnikom 'Prosvetni delavec' je povsem zadovoljilo obe področji njenega zanimanja – novinarstvo in izobraževanje, in jo tudi zasvojilo. Leta 1998 je postala odgovorna urednica tega časnika, ki je dobilo novo ime – 'Šolski razgledi'. Časnik dobi novo podobo in novo uredniško zasnovo; ni namenjen le poročanju o dogajanju v posameznih izobraževalnih ustanovah in učiteljem, marveč se čedalje bolj odziva na pomembne družbene dogodke. Šolski razgledi, čeprav prvotno namenjeni vsebinam s področja izobraževanja otrok in mladine ter šolskemu dogajanju, so pod uredništvom Lučke Lešnik, od leta 2000 tudi direktorice in lastnice družbe, ki izdaja časnik, postali bolj odprti tudi za vsa druga področja družbenega dogajanja. Izobraževanju odraslih, ki sicer le redko ali s težavo najde prostor v drugih časnikih in medijih, je v njenem časniku mesto zagotovljeno enako kot drugim področjem vzgoje in izobraževanja.

Prav Lučka Lešnik je v Šolskih razgledih vedno pripravljena, brez sprenevedanja in odkrito, objavljati tudi kritične in polemične prispevke o problematiki in dogajanju v izobraževanju odraslih, podpira argumentirane in strokovne prispevke s tega področja, čeprav s tem mnogokrat izpostavi sebe in svoj časnik kritiki tistih, ki temu niso naklonjeni. V časniku Šolski razgledi redno spremljajo tudi dejavnosti v asociacijah za izobraževanje odraslih, tako tudi v Andragoškem društvu Slovenije, in s tem pripomorejo k obveščanju in osveščanju širše pedagoške strokovne javnosti o dogajanju v izobraževanju odraslih.

Lučka Lešnik s svojim delom in zgledom dokazuje, da je naklonjena filozofiji in praksi vseživljenjskosti učenja. Veliko naporov ves čas namenja tudi lastnemu učenju in izobraževanju ter izobraževanju drugih, še posebej mladih novinarjev.

Andragoško društvo jo z veseljem sprejema v svoje vrste kot svojo častno članico, ki kompetentno zastopa izobraževanje odraslih tudi v medijih.

ADEES, E-glasilo Andragoškega društva Slovenije

Uredniški odbor: dr. Zoran Jelenc, Borka Kucler, mag. Darja Zorko Mencin (odgovorna urednica) darja.zorko@gmail.com, mag. Marija Velikonja (urednica) marija.velikonja@t-2.net

Oblikovanje naslovnice: Irena Hlede